

PÄÄKAUPUNKISEUDUN HALLITUSOHJELMATAVOITTEET

1 Metropolipolitiikkaa jatketaan	1
2 Metropolipolitiikan sisältöä uudistetaan	2
Metropolialueen kansainvälisen kilpailukyvyyn vahvistaminen	2
Koulutuspolitiikka	4
Maankäyttö, asuminen, liikenne ja ympäristö	6
Valtion tuki vuokra-asumiseen pääkaupunkiseudulla	6
Meriliikenteen väylämaksut ja Itämeren suojelu	6
Energiakysymykset ja ilmastonmuutoksen torjuminen	7
Nuuksion ja Sipoonkorven kansallispuistot	7
Sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteet ja rahoitus	7
Sosiaalinen kestävyys	8
Maahanmuuttajien kotoutuminen ja työllistyminen	9
3 Pääkaupunkiseudun erityispiirteet huomioidaan lainsäädäntö- ja muissa uudistushankkeissa	10
Valtionosuusjärjestelmän uudistus ja yhteisövero	10
Kuntien henkilöstöä koskevan lainsäädännön uudistus	12
Pääkaupunkiseudun muut esitykset	13
Tietojohdaminen ja julkishallinnon yhteinen ICT-strategia	13
Lahjaverotus	13
Keskustakirjasto	14
Harmaan talouden torjuminen	14
Julkisen kaupunkitilan turvallisuus ja paikallisen toimivallan lisääminen	14

1 Metropolipolitiikkaa jatketaan

Vuonna 2007 käynnistettyä metropolipolitiikkaa tulee jatkaa ja kehittää.

Aiesopimusmenettelyä tulee jatkaa ja kehittää. Aiesopimusmenettelyn rinnalle tarvitaan myös uusia työkaluja.

Metropolipolitiikka tulee ulottaa Helsingin seudun nykyisten 14 kunnan lisäksi Porvooseen ja Lohjalle, tarvittaessa laajemmallekin. Metropolipolitiikan ydinalue on pääkaupunkiseutu, mutta aluerajaus tulee säilyttää joustavana.

Metropolialueen menestyminen ja kansainvälinen kilpailukyky edellyttää tavoitteellista ja pitkäjänteistä kunta-valtio -kumppanuutta ja voimavarojen kokoamista kaikkien osapuolten kesken.

Metropolipolitiikassa on tähän mennessä solmittu kuusi aiesopimusta:

- asunto- ja tonttitarjonnan lisäämiseksi
- metropolialueen kilpailukykyyn vahvistamiseksi
- maahanmuuttajien kotouttamisen ja työllistämisen nopeuttamiseksi ja tehostamiseksi
- pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämiseksi
- pääkaupunkiseudun liikennejärjestelmäsuunnitelman (PLJ 2007) toteutuksesta
- sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisestä.

Aiesopimuksia tulee jatkaa aiesopimuskäytäntöä kehittäen. Uudella hallituskaudella solmitaan Helsingin seudun kuntien ja valtion kesken yksi yhteinen maankäytön, asumisen ja liikenteen kattava aiesopimus. Lisäksi jatketaan kilpailukykyaiiesopimusta, pitkäaikaisasunnottomuuden aiesopimusta ja maahanmuuttajien kotouttamisen ja työllistämisen tehostamiseen tähtäävää aiesopimusta.

Toiminnallinen kaupunkialue voi kaupunkipolitiikkaa sovellettaessa eri yhteyksissä ilmetä erilaisessa laajuudessa. Metropolipolitiikkaa on sovellettu käytännössä Helsingin seudulla pääosin 14 kuntaan. Jatkossa metropolipolitiikkaa kehitettäessä aluerajaus kannattaa edelleenkin pitää joustavana ja aluerajaus voi olla erilainen riippuen valittavien kärkihankkeiden aihealueesta.

2 Metropolipolitiikan sisältöä uudistetaan

Metropolialueen kansainvälisen kilpailukyvyn vahvistaminen

Metropolialueen kilpailukykygiesopimuksen jatko varmistetaan vuonna 2011.

Kilpailukykystrategia uudistetaan vuonna 2011 Helsingin seudun kuntien kesken. Keskeisellä sijalla kilpailukykystrategian uudistamisessa ovat seudulliset temaattiset innovaatioympäristöt.

Kansainvälisesti verkottuneita innovaatioympäristöjä ja monialaista osaamista kehitetään yhdessä valtion kanssa. Metropolialueelle ohjataan tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaa temaattisiin ja alueellisiin innovaatioympäristöihin.

Alueellisia innovaatioympäristöjä ovat

- Helsinki kehittää ydinkeskustaansa kohtaamispaikkana ja yliopistokampuksiin (Viikki, Kumpula, Meilahti ja keskustakampus) käyttäjälähtöisinä innovaatioympäristöinä,
- Espoo kehittää Otaniemi - Keilaniemi - Tapiola - kokonaisuutta tieteen, talouden ja taiteen vuorovaikutukseen perustuvana uutta luovana keskittymänä
- Vantaa kehittää Marja - Vantaasta kansainvälisesti ICT- ja ympäristöteknologian kehittämissympäristönä ja Aviapolis - aluetta lentoliikenteen keskiönä siten, että lentokenttäalueen vahvuudet tulevat kansallisesti hyödynnettyä

Temaattisia innovaatioympäristöjä ovat

- digitaaliset palvelut (Forum Virium, Helsinki)
- hyvinvointi- ja terveyspalvelut (Active Life Village, Espoo)
- logistiikka (RFID Lab Finland ja Anturikeskus Sensor Center, Vantaa).

Varaudutaan yhdessä valtion kanssa nopeisiin rakennemuutoksiin vahvistamalla uusyrityspalvelua, uudistamalla yrityshautomoiden tukimenettelyä sekä innovaatioympäristöjen kansainvälisyyttä muun muassa kansainvälisen markkinoinnin keinoin.

Hyödynnetään täysimääräisesti World Design Capital Helsinki 2012- asemaa metropolialueen kilpailukyvyn vahvistamisessa ja julkishallinnon uudistamisessa. Vahvistetaan muotoilun laajamittaista hyödyntämistä koko yhteiskunnassa. Laaditaan strateginen ohjelma suomalaisen muotoilun kansainvälisen kilpailukyvyn nostamiseksi, muotoilun vaikuttavuuden lisäämiseksi ja muotoilun sovellutusalueen laajentamiseksi.

Kansainvälisten osaajien ja investointien houkuttelu

Kunnat ja valtio edistävät metropolialueen vetovoimaisuutta ja hyvää elämän laatua kehittämällä mm. kansainvälisiä kouluja huomioiden erityisesti kouluihin tulon vaivattomuuden ja riittävät kielivalikoimat.

Vahvistetaan taide- sekä kulttuurialoja mm. taideyliopiston avulla. Taide- ja kulttuurialojen oppilaitoksista valmistuneiden ylitarjonta pyritään kääntämään kilpailukykytentialiksi. Nämä alat nähdään merkittävinä kilpailukykytekijöinä tulevaisuudessa.

Kunnat ja valtio varmistavat maahanmuuttajien ja Suomeen muuttota harkitsevia palvelevan monikielisen infopankki-verkkopalvelun toiminnan rahoituksen ja jatkuvuuden.

Kunnat yhdessä valtion ja asuntosektorin toimijoiden kanssa laativat toimintasuunnitelman ulkomaalaisia asiantuntijoita ja opiskelijoita varten suunnatun tilapäisen asumisen markkinoiden kehittämiseksi. Kansainvälisten osaajien maahanmuuton helpottamiseksi lähetystöjen ja maahanmuuttoviraston yhteistä lupaprosessia tulee nopeuttaa ja tehostaa.

Kansainvälisten investointien houkuttelussa valtion toimijat ja metropolialueen yhteistyökumppanit toimivat tiiviissä yhteistyössä.

Elinkeinopolitiikkaa ja yrittäjyyttä edistetään

Tavoitteena on ylläpitää ja parantaa Suomen kilpailukykyistä toimintaympäristöä osaamisintensiivisille työpaikoille ja yrityksille yritysten, yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen ja metropolialueen kaupunkien keskinäisellä vuorovaikutuksella ja innovaatioiden ekosysteemillä, joka vetää puoleensa osaamista, innovaatioita ja pääomia.

Kaupungit ja valtio uudistavat seudulliset yrityspalvelupisteet ja yrityshautomot tukemaan yrittäjyyttä samalla varautuen nopeisiin rakennemuutoksiin

Kuntien ja ELY-keskusten välistä elinkeinoasioiden yhteistyötä ja työnjakoa selkeytetään.

Työllisyydenhoitoprosessia selkiytetään. Kuntien ja valtion yhteistyönä selvitetään nykyiset ongelmakohdat työllisyyden hoidossa ja myös työnjako kuntien ja ELY-keskuksen välillä.

Innovaatiopolitiikkaa ja palveluinnovaatioita edistetään

Alueellisen ja kansallisen innovaatiotoiminnan kehittämisessä tavoitellaan käytännönläheistä ja tiivistä aluespesifiä mallia huomioiden kansainvälinen yhteistyö. Nykyisen osaamiskeskusohjelman jatkoksi tarvitaan metropolialueen erityispiirteet huomioiva metropolialueen innovaatio-ohjelma.

Kunnat ja valtio kehittävät metropolialueen temaattisia innovaatioympäristöjä joita ovat digitaaliset palvelut (Forum Virium, Helsinki), hyvinvointi- ja terveyspalvelut

(Active Life Village, Espoo) ja logistiikka (RFID Lab Finland ja Anturikeskus Sensor Center, Vantaa). Valtio rahoittaa ja sijoittaa kysyntä- ja käyttäjälähtöisen innovaatiopolitiikan toimenpideohjelman pilotteja, kehittämishankkeita ja kehittämissympäristöjä.

Kansainvälistymisen tehostaminen

Kunnat ja valtio tehostavat metropolialueen asemaa Itämeren alueen merkittävänä keskuksena muun muassa EU:n Itämeri-strategian toteutuksessa. Tavoitteellista ja konkreettista yhteistyötä edistetään, jotta saadaan metropolialueelle lisääntyvää vaurautta sekä varmistetaan mukanaolo globaalin innovaatiokehityksen kärjessä. Itämeren alueen lisäksi yhteistyö kohdistuu erityisesti Aasian suuriin keskuksiin.

Lisäksi vahvistetaan metropolialueen saavutettavuutta logistisia yhteyksiä kehittämällä.

World Design Capital 2012- aseman hyödyntäminen

Jatketaan ja lisätään muotoilun käyttöä julkisten palvelujen laadun ja tehokkuuden kehittämisessä. Tavoitteena on muotoilun avulla löytää uusia ja käyttäjälähtöisempiä toimintatapoja myös julkisten palvelujen ja yhteiskunnan uudistamisessa.

WDC-aseman ja muotoiluvuoden aikana syntyneitä maailmanlaajuisia yhteistyömahdollisuuksia ja verkostoja hyödynnetään yhteistyössä seudun kaupunkien ja valtion kanssa. Kehitetään edelleen World Design Capital Helsinki 2012 -hankkeen synnyttämiä uusia yhteistyömuotoja ja verkostoja kansallisen ja Helsingin metropolialueen kansainvälisen kilpailukyvyn vahvistamiseksi.

Koulutuspolitiikka

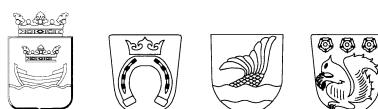
Nuorten kouluttautumismahdollisuudet on turvattava pääkaupunkiseudulla.

Segregaation ehkäisyyn on turvattava riittävät resurssit. Erityistä huomiota on kiinnitettävä maahanmuuttajataustaisen väestön tarvitsemien varhaiskasvatus- ja koulutuspalveluiden riittävään resursointiin.

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusrahoituksen yksikköhinnat on nostettava vastaamaan koulutuksen järjestämisen todellisia kustannuksia.

Kuntien rooli ammattikorkeakoulujen ohjauksessa tulee säilyttää.

Nuorten koulutusmahdollisuuksien toteutuminen pääkaupunkiseudulla edellyttää ammatillisen koulutuksen koulutuspaikkojen lisäämistä. Ammatillisen peruskoulutuksen paikkatarjonta tulee vapauttaa säätelystä ainakin pääkaupunkiseudulla niiden osalta, joilla ei ole aiempaa ammatillista tutkintoa ja lisäksi muualla maassa täyttämättä jääneet aloituspaikat tulee ohjata pääkaupunkiseudulle, jossa on pula koulutuspaikoista. Koulutuksen järjestäjillä on oltava mahdollisuus ottaa ilman

määrällistä sääntelyä opiskelijoiksi henkilöitä, joilla ei ole aiempaa toisen asteen ammatillista tutkintoa. Myös valtion rahoituksessa tämä tulee ottaa huomioon.

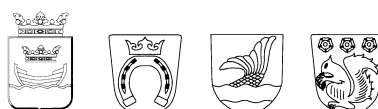
Rahoitusjärjestelmässä on otettava nykyistä paremmin huomioon kasvavan vieraskielisen väestön tarvitsemat varhaiskasvatus- ja koulutuspalvelut. Valtionosuuden perusosaan tehtävää korotusta vieraskielisistä 6-15-vuotiaista on nostettava ja tämä rahoitus on ohjattava aiheuttamisperusteella em. lasten opetuksen järjestäjälle. Myös toisen asteen koulutuksen rahoituksessa on otettava huomioon vieraskieliset opiskelijat. Harkinnanvaraisesti myönnettävät valtionavustukset maahanmuuttajien koulutuspalveluiden järjestämiseen tulee siirtää korotustekijöinä valtionosuusrahoituksen yleisiin perusteisiin.

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusrahoituksen yksikköhinnat on tarkistettava vastaamaan koulutuksen järjestämisen todellisia kustannuksia. Korotusta ei tule rahoittaa korottamalla kunnan asukaskohtaista rahoitusosuutta. Rahoituksen on oltava vakaata. Erilliset harkinnanvaraiset valtionavustukset eivät mahdollista palvelujen tuottamisen pitkäjänteistä suunnittelua. Erillisavustuksien perusteet on otettava huomioon yksikköhintarahoituksen yleisissä perusteissa. Jos rahoitusta kuitenkin jaetaan erillisinä valtionavustuksina, tulee avustuksien taso turvata koko hallitusohjelmakaudeksi. Hallitusohjelmaan ei tule lisätä kuntien vastuulle toimenpiteitä ilman, että niihin osoitetaan valtion rahoitusta. Sairaalakoulujen valtionosuuden perusteet ja käsitelmääritys tulee arvioida lasten psykiatrisen hoidon osalta uudelleen.

Ammattikorkeakoulujen taloudellista ja hallinnollista asemaa uudistettaessa kuntien rooli niiden ohjauksessa tulee säilyttää. Ammattikorkeakoulujen rahoituksen tulee jatkossakin perustua kuntien ja valtion rahoitusosuuksiin, jotta ammattikorkeakouluja koskevassa päätöksenteossa säilyy riittävä alueellinen asiantuntemus ja päätösvalta.

Metropolin yliopistojen ja korkeakoulujen roolia uuden tiedon ja osaamisen tuottajina ja soveltajina tulee entistä vahvemmin painottaa ja luoda sellaiset rahoitusjärjestelmät, jotka takaavat tulokseen perustuvan läpinäkyvän ja kansainvälisesti merkittävän metropolipolitiikan toteuttamisen.

Metropolialue maailmanluokan keskuksena tarvitsee vetovoimaiset korkeakoulut ja päinvastoin. Kaupungit panostavat korkeakouluysteistyöhön suurina yliopisto- ja korkeakoulukeskuksina ja edellyttävät, että valtio myös omalta osaltaan panostaa korkeakoulujen kehittämiseen.

Maankäyttö, asuminen, liikenne ja ympäristö

Maankäytön, asumisen, liikenteen ja ympäristön osalta hallitusohjelmataavoitteet (ks. sivu 16) ovat yhteisiä KUUMA-seudun kanssa ja ne on hyväksytty Helsingin seudun yhteistyökokouksessa 8.4.2011.

Lisäksi:

Valtion tuki vuokra-asumiseen pääkaupunkiseudulla

Kaupungit yhdessä valtion kanssa löytävät uusia keinoja vuokra-asumisen tukemiseen.

Yhtenä keinona kannustetaan sekä yksityisiä sijoittajia että erityisesti työnantajia sijoittamaan uusilla tavoilla vuokra-asuntojen tuottamiseen. Keinoina valtion puolelta voisivat olla väliaikainen/määräaikainen verohelpotus tai valtion takaus esim. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (ARA) kautta. Takausmallin kehittämisen konkreettisemmaksi edistää sijoittajien ja työnantajien kiinnostusta vuokra-asuntojen rakentamiseen ja omistamiseen. Kunnat voivat osaltaan luovuttaa kyseiseen tarkoitukseen tonttejaan ns. ARA-hintaan.

Kunnat luovat kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen toteuttamiselle riittävät edellytykset kaavoituksella, sopimuspolitiikalla ja tonttiluovutuksilla. Vastaavasti valtion tulee varata kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen toteuttamiselle riittävästi rahoitusta ARA:n tukien kautta.

Meriliikenteen väylämaksut ja Itämeren suojele

Väylämaksujärjestelmän maksuperusteita tulee muuttaa siten, että risteilyalusten väylämaksuja alennetaan ja porrastetaan tasolle, joka on kilpailukyinen Itämeren alueella toimivien satamien kanssa.

Suomen tulee aktiivisesti kannustaa muita oman maan ja koko Itämeren alueen satamia investoimaan jätevesien asianmukaisiin vastaanottojärjestelmiin käyttäen Helsingin Satamaa hyvänä esimerkkinä.

Suomeen saapuvien isojen risteilyalusten väylämaksut ovat edelleen korkeat. Maksujen korkea taso heikentää Helsingin ja pääkaupunkiseudun kiinnostavuutta risteily- ja matkailukohteena. Esimerkiksi 250-metrinen risteilijän ensimmäinen vierailu Helsingissä maksaa varustamolle noin 47 000 euroa, jossa valtion perimän väylämaksun osuus on noin 32 000 euroa. Tallinnassa vastaavan aluksen käynti satamassa maksaa noin 35 000 euroa. Suomen puolella maksu pysyy samana riippumatta käyntikertojen määrästä, Viron puolella se alenee portaittain siten, että 6. kerrasta eteenpäin aluksen samaa alennus on noin 65 %.

Kansainvälinen merenkulkujärjestö IMO on kieltämässä jätevesien laskemisen mereen kansainvälisellä merialueella, kun riittävällä määrällä satamia Itämeren

ympärillä on asianmukaiset vastaanottomahdollisuudet. Helsingin Satama on yksi harvoista satamista, jossa järjestelmä on riittävä.

Energiäkysymykset ja ilmastonmuutoksen torjuminen

Energiaverotuksen painopiste on siirrettävä energian loppukulutukseen.

Uusiutuvan energian tukijärjestelmän turvattava suurten kaupunkien energiatehokkaan yhteistuotannon toimintaedellytykset.

Energiaverojen rajut kertakorotukset vaarantavat kaukolämmön ja energiatehokkaan yhteistuotannon toimintaedellytyksiä. Kaukolämmön asiakashinnat kohoavat merkittävästi erityisesti suurissa kaupungeissa ja nostavat asumiskustannuksia voimakkaasti. Verotuksen painopistettä tulee siirtää polttoaineista energian loppukulutukseen. Vuonna 2010 hyväksytty energiaveroratkaisu tulee avata ja arvioida uudelleen sen yhteensopivuus muihin ilmastopoliittisiin ohjauskeinoihin.

Uusiutuvan energian käytön tukea kehitettäessä tulee turvata suurten kaupunkien energiatehokkaan kaukolämmön asema sekä uusiutuvan energian lisääminen EU:n ilmastositoumusten mukaisesti. Tehokkain keino vaikuttaa uusiutuvan energian osuuden kasvattamiseen on korvata suurten voimalaitosten fossiilisia polttoaineita uusiutuvilla. Tukijärjestelmään tulee sisällyttää täysimääräinen tuki koskien kivihillen korvaamista voimalaitoksissa. Riittävä muuttuvien kustannusten tuki yhdistettynä tapauskohtaiseen investointitukeen on paras tapa saada kivihillen korvaushankkeet toteutumaan. Tuki pitää laajentaa koskemaan kaikkia metsäpohjaisia biopolttoaineita ja sen jalosteita fossiilisia polttoaineita korvattaessa.

Nuksion ja Sipoonkorven kansallispuistot

Nuksion ja Sipoonkorven kansallispuistojen opastuskeskukset tulee perustaa.

Seudulliset viheryhteydet on turvattava. Valtion panostus on tarpeen Nuksion ja Sipoonkorven kansallispuistojen ulkoilu-, retkeily- ja opastuskäytön järjestämisessä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteet ja rahoitus

Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksen selkiyttäminen ja kannustevirheiden korjaaminen.

EVO-rahoituksen jälkeenjääneisyyden korjaaminen yliopistosairaalan opetus- ja tutkimustoiminnassa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tietojen käytön mahdollistaminen rekisterinpitäjistä riippumatta ja salassapitosäännösten uusiminen.

Työterveyshuollon tilastoinnin kehittäminen siten, että kunnan asukaskohdainen työterveyshuollon käytön seuranta on mahdollista.

Terveystieteiden maisterikoulutuksen aloittaminen Helsingin yliopistossa.

Helsingin yliopiston sosiaalitieteiden laitoksen sosiaalityön aloituspaikkojen määrän lisääminen.

Sosiaali- ja terveydenhuollon aiesopimus solmittiin joulukuussa 2010. Aiesopimuksella on sovittu HYKS:n alueella hankkeesta, jossa mallinnetaan sosiaali- ja terveydenhuollon uusia omistajaohjauksen ratkaisuja. Uusilla malleilla tavoitellaan erityisesti peruspalvelujen ja erikoissairaanhoidon nykyistä parempaa integraatiota.

Aiesopimuksen tarkoituksena on turvata metropolialueen asukkaille ehyt sosiaali- ja terveydenhuollon palvelukokonaisuus ja vahvistaa palvelujen asiakaskeskeytyä. Aiesopimuksella on käynnistetty osapuolten yhteistyönä metropolialueen sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeet, joiden pohjalta uudistukset toteutetaan.

Julkisen ja yksityisen terveydenhuollon sekä työterveyshuollon erilaiset rahoitusmallit johtavat nykyisessä muodossaan entistä suurempiin vaikeuksiin ylläpitää julkista terveydenhuoltoa. Keskeinen ongelma on kannustavuudessa terveydenhuollon rahoituksessa, jossa kunnat kantavat valtaosan rahoitusvastuusta.

Sosiaalinen kestävyys

Osana sosiaalisen eheyden vahvistamista käynnistetään välittömästi metropolialueen kumppanuusohjelma. Kumppanuusohjelman lisäksi myös muita nopeasti pilotoitavia ja toteutettavia toimenpiteitä tullaan tarvitsemaan seudulla.

Kumppanuusohjelman sisältö, tavoitteet, toimenpiteet ja toimintamuodot valmistellaan yhteistyössä valtion, kaupunkien ja muiden keskeisten osapuolten kanssa. Kumppanuusohjelma käynnistetään välittömästi.

Kumppanuusohjelma tehdään sekä metropolialueen että pääkaupunkiseudun kuntien yhteistyönä. Valtion osalta ohjelmaan tulee osallistua kaikki sosiaaliseen eheyteen vaikuttavat ministeriöt. Kumppanuusohjelma sisältää neljä peruspilaria, jotka ovat asuminen, työllistyminen ja koulutus, toimeentulo ja köyhyys sekä hyvinvointi ja terveys.

Kumppanuusohjelman tulee sisältää konkreettiset toimenpiteet resurssineen, joilla on merkittävää vaikuttavuutta sosiaalisen eheyden vahvistumiseen.

Valtionosuusjärjestelmää tulee muuttaa siten, että metropolialueen sosiaaliset erityispiirteet huomioidaan. Tästä on tarkemmin kuvattu luvussa 3.

Lisäksi näissä hallitusohjelmataavoitteissa on myös muissa kohdissa sosiaalisen eheyden vahvistamiseen tähtäviä toimenpiteitä.

Tavoitteita kumppanuusohjelmalle

Asuminen

- Pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämisen aiesopimusta tulee jatkaa.
- Edistetään monipuolista asuntotuotantoa ja valtion tukemien vuokra-asuntojen hajasijoittamista koko Helsingin seudun alueella (ns. sosiaalinen sekoittaminen).
- Kohtuuhintaiset vuokra-asunnot.
- Täydennys- ja korjausrakentamiseen tulee panostaa sosiaalisen segregaa-tion ehkäisemiseksi ja saamiseksi houkutteleviksi asuinalueiksi myös kan-taväestölle.

Työllistyminen ja koulutus

- Käynnistetään uusia konkreettisia toimenpiteitä (ns. uudet innovaatiot) vai-keasti työllistyvien työpaikkojen lisäämiseksi.
- Tartutaan vajaatyökykyisten työllistämisen haasteeseen yhdessä toteutta-malla metropolialueella merkittäviä avauksia.
- Nuorten koulutuksen ja työn ulkopuolelle jäämisen ehkäisyyn tulee panos-taa. Mallina tulee hyödyntää eri hallinto- ja sektorirajat ylittävää yhteistyötä, jossa tavoitteena on löytää jokaiselle nuorelle ratkaisuvaihtoehto joko koulu-tukseen tai työelämään.

Toimeentulo ja köyhyys

- Toimeentulotuen jälkeen jääneisyyttä korjataan.

Hyvinvointi ja terveys

- Syrjäytymisen yhteisvaikutusten seurantamallien kehittäminen ja syrjäyty-miskehityksen analysointikeinojen kehittäminen sosiaalisen eheyden vah-vistamiseksi.
- Painopisteinä lapsiperheiden köyhyys, nuorten mielenterveyspalvelut, ikääntyvien palvelujärjestelmät ja uudet ratkaisut.

Maahanmuuttajien kotoutuminen ja työllistyminen

Suomalaiseen yhteiskuntaan integroitumisen tärkein tekijä on työllistymi-nen. Työllisyydestä huolehtimisen on oltava kotouttamispolitiikan keskiössä riippumatta eri ryhmien maahantulon syistä.

Maahanmuuttajien aiesopimusta tulee jatkaa, nykyisten toimien jatkuvuus taata ja laajentaa toimintaa neuvontapalveluihin.

Aikuisten maahanmuuttajien kohdalla tämä tarkoittaa erityisesti työvoimapolitiittisen kielikoulutuksen riittävää rahoitusta ja kykyä vastata heterogeenisten ryhmien kou-lutustarpeisiin. Maahanmuuttajataustaisille lapsille ja nuorille on turvattava valta-väestön kanssa yhdenvertaiset mahdollisuudet perusopintojen suorittamiseen, jat-

kokoulutukseen pääsemiseen ja työmarkkinoille siirtymiseen. Oikein mitoitetuilla ja kohdistetuilla investoinneilla maahanmuuttajista muodostuu huomattava väestö- ja työvoimapolitiittinen resurssi onnistuneen kotoutumisen kautta.

Työvoimapolitiittinen kotouttamiskoulutus on täysi-ikäisten maahanmuuttajien kohdalla tärkein yksittäinen kotouttamispolitiikan väline. Uskottavasta kotouttamispolitiikasta ei voida puhua, jos koulutuspaikat eivät riitä tai jos koulutuksiin pääsemisen odotusajat ovat kohtuuttoman pitkiä. Riittämättömän koulutustarjonnan ja kotoutumisen pitkittymisen kustannusvaikutukset ovat huomattavia. Pääkaupunkiseudun kaupungit katsovat rahoitusvajeen olevan Uudenmaan ELY:n alueella vuonna 2011 noin 28 miljoonaa euroa.

Maahanmuuttajien kotoutumiseen liittyvien kysymysten koordinoitua valtion keskushallinnossa tulee vahvistaa. Eri ministeriöiden tulee kantaa aiempaa vahvemmin vastuunsa omaan hallinnonalaansa liittyvistä kotouttamisasioista.

Opetusministeriön johdolla on löydettävä valtakunnallinen ratkaisu oppivelvollisuuden loppuvaiheessa maahan tulleiden nuorten opetuksen järjestämiseen niin, että heidän valmiutensa riittävät toisen asteen opintoihin. Valmistavan opetuksen tasoista erityistukea tulee tarjota valtion tuella kahden vuoden ajan.

Pakolaisten vastaanoton kuntakorvaukset on nostettava vuoden 1993 reaalitasolle.

Aiesopimusta tulee hyödyntää entistä laajemmin kotouttamispolitiikan kehittämässä. Maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen nopeuttamiseksi käynnistyneiden toimien jatkuvuus on turvattava. Työllisyyden parantamiseen tähtäävän yhteistyön jatkamisen lisäksi esimerkiksi maahanmuuttajien neuvontapalveluiden järjestämisen tulisi olla osa sopimusmenettelyä.

3 Pääkaupunkiseudun erityispiirteet huomioidaan lainsäädäntö- ja muissa uudistushankkeissa

Valtionosuusjärjestelmän uudistus ja yhteisövero

Valtionosuusjärjestelmä kannustavaksi ja pääkaupunkiseudun erityispiirteet huomioon ottavaksi.

Kaupunkien joukkoliikenteen tukemiseen kohdistettua taajamarakennekorotuksen rahoitusta tulee merkittävästi lisätä ja sen porrastusta tulee tarkistaa.

Yhteisöveron korotus tulee säilyttää siihen saakka kunnes valtionosuusuu- distus saadaan toteutettua.

Valtionosuusjärjestelmän tulee olla läpinäkyvä, vastata todellisia kustannuksia ja ohjata sekä kannustaa kuntia järkevään toimintaan ja taloudellisuuteen.

Valtionosuusuudistusta tulee jatkaa vuonna 2009 valmistuneen selvityksen periaatteiden ja taustalla olleiden tutkimustulosten pohjalta.

Valtionosuusjärjestelmän uudistusta jatketaan määräytymisperusteiden kehittämiseksi nykyistä oikeudenmukaisemmiksi ja paremmin kuntalaisten palvelutarvetta kuvaaviksi. Valtionosuusjärjestelmää on kehitettävä siten, että se kannustaa kustannusvaikuttavaan toimintaan, laajempien palvelukokonaisuuksien muodostamiseen ja palvelujen tehostamiseen, sekä sairauksien ennalta ehkäisyyn kannustavaksi. Valtionosuusjärjestelmän määräytymisperusteiden kehittäminen olisi tärkeää lastensuojelukertoimen ja sairastavuuskertoimen osalta.

Valtionosuusjärjestelmää uudistettaessa siihen sisältyvää verotulotasausta ei pidä muuttaa.

Alueen erityispiirteet huomioiden valtionosuusjärjestelmän määräytymisperusteita tulee kehittää seuraavien osalta:

- maahanmuutto
- segregatio
- palveluiden järjestämisen uudistaminen ja tuottamistapojen monipuolistaminen
- joukkoliikenne

Verotulotasaus on osa valtionosuusjärjestelmää. Kaikkiaan 61 kuntaa maksaa tasausta ts. niiden valtionosuutta vähennetään tasauksen perusteella. Helsingin vähennys vuonna 2011 on 303, Espoon 182, Vantaan 61 ja Kauniaisen 11 miljoonaa euroa.

Pääkaupunkiseudun erityispiirteet huomioitava

Pääkaupunkiseudun erityispiirteenä on maahanmuuttajien suuri määrä ja huono-osaisuuden kasautuminen. Maahanmuuttajista suurin osa muuttaa lopulta pääkaupunkiseudulle. Heistä aiheutuvia kustannuksia on otettu huomioon opetustoimen valtionosuusjärjestelmässä. Maahanmuuttajien palvelukäytön tilastoinnissa on puutteita sosiaali- ja terveystoimen osalta. Tämän vuoksi järjestelmää tulisi kehittää siten, että maahanmuuttajista ja syrjäytymisestä aiheutuvat kustannukset tulee ottaa aiempaa paremmin huomioon.

Taajamarakennekorotuksen rahoitusta tulee lisätä, jotta se vastaisi paremmin kaupunkien panostuksia joukkoliikenteeseen yli 40 000 taajamaväestön kunnissa. Taajamarakennekorotuksen kertoimen porrastus tulee muuttaa oikeudenmukaisemmaksi. Vantaa ylittänee 200 000 taajama-asukkaan rajan vuonna 2012 josta seuraa se, että kerroin putoaa (0,01:een) ja Vantaan sama valtionosuus vähenee vuonna 2014 noin 4 miljoonaa euroa. Taajamarakennekorotuksen kertoimen muuttaminen taas ns. vanhan järjestelmän tasolle eli kaikille yli 40 000 taajama-asukkaan kunnille samaksi kertoimeksi (0,45) lisäisi Helsingin laskennallista valtionosuutta 7 ja Espoon 3 miljoonaa euroa mutta vähentäisi Vantaan osuutta 1,5 miljoonaa euroa.

Yhteisövero

Kunnille pitää turvata edelleen niiden osuus yhteisöveron tuotosta. Yhteisöveron tilapäinen 10 prosenttiyksikön korotettu kunta-ryhmän osuus tulee muuttaa pysyväksi kuntapalvelujen rahoituksen turvaamiseksi. Tällä voidaan kompensoida nykyisen valtionosuusjärjestelmän uudistamisen viivästyminen.

Kuntien henkilöstöä koskevan lainsäädännön uudistus

Luodaan edellytykset kunnille siirtyä yhteen työsopimussuhteiseen palvelussuhdemuotoon nykyisen kahden, virkasuhde ja työsuhde, sijaan.

Kunnille lisää harkintaa henkilöstön osaamisen määrittelyssä. Lainsäädännössä tulee kasvattaa kuntakohtaista harkinnanvaraa kelpoisuusehtojen osalta.

Henkilöstömitoitukset lainsäädännössä ja valtion viranomaisten suosituksissa tulee tarkistaa ja tarvittaessa uudistaa.

Perhevapaiden kustannuksia on tasattava nais- ja miesvaltaisten alojen kesken.

Yhteen kunnalliseen palvelussuhteeseen

Kuntalain mukaan kunnallista tehtävää, jossa käytetään julkista valtaa, hoidetaan virkasuhteessa. Pääkaupunkiseudun kuntien palveluksessa on noin 65 000 henkilöä, joista noin 65 prosenttia on työsuhteessa ja noin 35 prosenttia virkasuhteessa. Työsuhteiden määrä on lisääntynyt koko ajan ja virkasuhteiden vastaavasti vähentynyt.

Käytännössä kahden, eri lainsäädäntöön perustuvan palvelussuhdemuodon olemassaolo tuottaa kunnissa runsaasti työtä, koska varsinkin palvelussuhteen alkamiseen ja päättymiseen liittyvät prosessit joudutaan järjestämään kunnissa kahdella eri tavalla. Tämä aiheuttaa esimiehille ja henkilöstöhallinnolle paljon ylimääräistä työtä. Säätelyn yksinkertaistaminen lisäisi siten tuottavuutta.

Kunnalliseen työsopimussuhteeseen siirtyminen ei vaikuttaisi nykysääntelyn mukaan mahdollisuuksiin saattaa julkista valtaa käyttävä vastuuseen teoistaan tai laiminlyönneistään.

Kelpoisuusehdot

Henkilöstön tehtävien ja työnjaon uudistamista vaikeuttavat liian jäykät kelpoisuusehdot. Kelpoisuusehtojen ja koulutusjärjestelmässä tapahtuneita muutoksia tulee koordinoida paremmin yhteen. Liian tiukat kelpoisuusehdot vaikeuttavat rekrytointia ja rajoittavat valinnan suorittavan viranomaisen mahdollisuutta valita kulloiseenkin tehtävään kokonaisharkinnan perusteella parhaiten soveltuva henkilö.

Lisäksi tuottavuuden näkökulmasta kuntalain säännösten takia (hallintovalitus) kunnallinen rekrytointiprosessi on raskas ja ristiriidassa työsopimuslain säännöksiin (työsopimus yksityisoikeudellinen suhde) nähden.

Henkilöstömitoitukset

Tuottavuuden parantamisessa yhtenä tärkeänä kehittämistoimena pitää olla henkilöstömitoitusten kriittinen tarkastelu. Mitoitukseen asettavat reunaehdot usea kuntia koskeva erityislainsäädäntö ja valtion viranomaisten antamat suositukset.

Perhevapaat

Kuntasektori on naisvaltainen ja sen työntekijät käyttävät runsaasti oikeuttaan erilaisiin perhevapaisiin. Perhevapaaajärjestelmän uudistamistyössä on tärkeää ottaa huomioon työnantajille aiheutuvien uusien kustannusten lisäksi erilaisten vapaiden järjestelyihin ja sijaisten hankintaan liittyvät vaikutukset erityisesti naisvaltaisilla aloilla. Uudistamisen yhteydessä on selvitettävä mahdollisuutta perustaa järjestelmä, jonka avulla työnantajille syntyviä epäsuoria kustannuksia voidaan korvata.

Pääkaupunkiseudun muut esitykset

Tietojohdaminen ja julkishallinnon yhteinen ICT-strategia

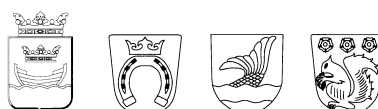
Suurten kaupunkien ja valtion kesken tulee sopia aiesopimus, jossa sovitaan uudesta yhteistyömallista sekä toimenpiteistä julkishallinnon yhteisen ICT-strategian luomiseksi ja toteuttamiseksi.

Tietoyhteiskuntakehitys ja tietojohdaminen ovat avainasemassa kehitettäessä hyvinvointipalveluja ja julkishallintoa. Suurten kaupunkien ja valtion kesken tulee sopia aiesopimus, jossa sovitaan uudesta yhteistyömallista sekä toimenpiteistä julkishallinnon yhteisen ICT-strategian luomiseksi ja toteuttamiseksi. Julkisten tietojen avaamista tulee jatkaa ja ajantasaisuutta kehittää tiedon laaja-alaisen hyväksikäytön mahdollistamiseksi. Helsinki Region Infoshare ja muiden edistyksellisten toimintamallien soveltuvuus kansallisen tason ICT-ratkaisuiksi tulee selvittää, ja arvioida niiden käyttökelpoisuus tärkeimpien palveluiden toteutuksessa. Tietoyhteiskuntakehitystä voidaan nopeuttaa suurten kaupunkien vahvemalla osallistumisella ja kansallisen tason ratkaisuilla.

Lahjaverotus

Verolainsäädäntöä tulee muuttaa siten, että lahjoitusvähennys ulotetaan koskemaan kaikkia julkishallintoperusteisia säätiöitä ja rahastoja, jotka edistävät tiedettä, taidetta tai suomalaisen kulttuuriperinteen säilyttämistä.

Voimassa oleva verolainsäädäntö mahdollistaa lahjoituksen tekevälle vähennysoikeuden tuloverotuksessaan rahalahjoituksesta, joka on tehty tiedettä, taidetta tai suomalaisen kulttuuriperinteen säilyttämistä edistävään tarkoitukseen Euroopan talousalueeseen kuuluvalla valtiolla tai Euroopan talousalueella olevalle julkista

rahoitusta saavalle yliopistolle tai korkeakoululle taikka niiden yhteydessä olevalle yliopistorahastolle. Tätä tulisi muuttaa siten, että vastaava vähennysoikeus ulottuisi myös vastaavalla tavalla kuntiin.

Keskustakirjasto

Keskustakirjasto rakennetaan juhlistamaan Suomen itsenäisyyden merkkivuotta.

Keskustakirjastohanke toteutetaan valtion, Helsingin kaupungin ja mahdollisten muiden yhteistyökumppaneiden voimin niin, että tämä uudenlainen oppimisen ja toiminnan keskus valmistuu juhluvuodeksi 2017. Hanke on valtakunnallisesti merkittävä, koska kirjastolla on myös valtakunnallinen keskustakirjastotehtävä. Samalla se vahvistaa pääkaupunkiseudun kaupunkien kirjastojen yhteistä palvelukonseptiä, Helmet-järjestelmää ja tukee metropolialueen kehitystä.

Harmaan talouden torjuminen

Harmaata taloutta torjutaan yhdessä valtion ja pääkaupunkiseudun kaupunkien kanssa.

Verolainsäädännön asianomaisia säännöksiä tulee muuttaa pikaisesti niin, että yritys kohtaisten verotustietojen luovuttaminen olisi mahdollista viranomaisina ja veronsaajina toimiville kunnille.

Harmaan talouden osuus Suomen bruttokansantuotteesta on eri arvioiden mukaan 5–16 prosenttia. Kansainvälistyminen on lisännyt harmaata taloutta. Harmaata taloutta esiintyy eniten rakentamisessa, mutta sitä esiintyy myös muiden palvelujen ostoissa. Harmaan talouden merkittävimmät ongelmat liittyvät todennäköisesti urakan tai työnteon ketjuttamiseen, ulkomaisen työvoiman käyttöön, liiketoimintakiellon kiertoon, lyhyen elinkaaren yrityksiin ja pimeästi maksettuihin palkkoihin. Pääkaupunkiseudun kaupungeilla harmaan talouden torjuntakeinona on erityisesti hankintoja koskevien lakien ja ohjeiden noudattamisen ohella viranomaisyhteistyö.

Harmaan talouden torjuntaohjelman toimeenpano on tällä hetkellä valmisteilla valtiovarainministeriössä. Monet harmaan talouden torjuntaan liittyvät ongelmat liittyvät nykyiseen lainsäädäntöön. Esimerkkinä tästä on verolainsäädännön salassapitosäännökset.

Julkisen kaupunkitilan turvallisuus ja paikallisen toimivallan lisääminen

Kuntien toimivaltaa tulee vahvistaa kansalaisten lähiturvallisuuteen ja yhteisen, julkisen tilan käyttöön liittyvissä asioissa.

Monet lähiturvallisuuteen ja julkisten tilan käyttöä koskevat lieveilmiöt ovat viime aikoina voimistuneet ja kaikkia näihin paikallisiin erityisolosuhteisiin liittyviä ongelmatilanteita ei pystytä valtakunnallisesti lainsäädäntöteitse ottamaan huomioon tai lainsäädäntöteitse puuttuminen ei ole tarkoituksenmukaisin keino. Kunnanvaltuustojen toimivaltaa näin ollen syytä vahvistaa niin, että kunnat voisivat hyväksyä alu-

eelleen tai kunnanosan alueelle kunnallisia sääntöjä, jotka tarvittaessa täydentävät järjestyslakia tai muuta lainsäädäntöä.

HELSINGIN SEUDUN KUNNAT

Helsingin seudun yhteistyökokous 8.4.2011:

HELSINGIN SEUDUN HALLITUSOHJELMATAVOITTEET

Metropolipolitiikan tavoitteena on vahvistaa Helsingin seudun kansainvälistä kilpailukykyä ja tasapainoista kehitystä koko maan kansantalouden suotuisan kehittymisen ja hyvinvoinnin varmistamiseksi.

Metropolipolitiikassa koko Helsingin seudun yhteisinä haasteina ovat maankäytön, asumisen, liikenteen ja ympäristöasioiden suunnittelu ja toteutus sekä seudun kansainvälinen kilpailukyky.

Metropolialuetta kehitetään ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävältä pohjalta.

Helsingin seudun kunnat esittävät seuraavaa:

Metropolipolitiikkaa jatketaan ja syvennetään uuden hallituskauden alusta alkaen aiesopimuskäytäntöä kehittäen.

Helsingin seudun kuntien ja valtion kesken solmitaan maankäytön, asumisen ja liikenteen kattava aiesopimus (MAL - aiesopimus). Lähtökohtana ovat Helsingin seudun yhteiset MAL 2050 - strategiset linjaukset. Erityisesti tulee kehittää yhdessä sovittujen tavoitteiden realistisuutta, niiden saavuttamista ja kannustavuutta sekä vahvistaa osapuolten sitoutumista koko kaupunkiseudun kehittämiseksi.

Metropoliyhteistyötä kehitetään päätöksenteon demokraattisuutta vahvistaen ja yhdenvertaisuutta edistäen tavoitteena asukas/ääni-periaatteen soveltaminen ilman äänivallan rajoituksia.

Helsingin seudulle tarvitaan MAL - aiesopimusta ja Helsingin seudun liikennejärjestelmää tukeva kaavallinen yhteinen näkemys. Samalla kootaan yhteen tällä hetkellä hajanaista ja päällekkäistä suunnittelua ja valmistelua, edistetään demokraattista päätöksentekoa ja selkiinnytetään toimijoiden välistä työnjakoa. Tavoitteena on yksinkertaistaa, tehostaa ja selkiinnyttää nykyistä seudullisten palvelujen suunnittelua ja päätöksentekoa erityisesti Helsingin seudun alueen maankäytön, asumisen, liikenteen ja ympäristön osalta demokratian lisäämiseksi, kilpailukykyyn vahvistamiseksi ja segregaation ehkäisemiseksi.

Kunnilla tulee olla Helsingin seudun kehittämistyössä vahva rooli ja poliittisten ryhmien tulee olla tässä työssä kattavasti edustettuina.

Metropolialueen vuosille 2010 - 2011 solmitun kilpailukykyaiesopimuksen jatko varmistetaan vuonna 2011. Lähtökohtana on metropolialueen kansainvälinen kilpailukykystrategia, joka uudistetaan vuonna 2011 Helsingin seudun kuntien kesken.